เสียงวศรา

รับใช้คณาจารย์ รังสรรค์มหาวิทยาลัย

ประชาสัมพันธ์สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ฉบับที่ 7/2534 สิงหาคม 2534

- บทนำ : จากนโยบายเพิ่มเงินเดือนให้อาจารย์สาขาที่ขาดแคลน ถึงมหาวิทยาลัยกับความเป็นอิสระ
- การพิจารณานำมหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการ
- ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย
- ร้านอาหารที่สโมสรอาจารย์ เบื้องหลังสัญญาที่ไม่มีสัญญา
- จดหมายถึงประธานสภาคณาจารย์
- แบบสำรวจความคิดเห็นเรื่อง การทำงานและทิศทางของสภาคณาจารย์

บทนำ

จากนโยบายการเพิ่มเงินเดือนให้อาจารย์สาขาที่ขาดแคลน ถึง มหาวิทยาลัยกับความเป็นอิสระ

แม้แนวคิดของทบวงมหาวิทยาลัยในการแก้ปัญหาสมองไหลของอาจารย์สาขาที่ขาดแคลนบนรากฐานความเชื่อที่ว่า " เงิน " คือสายโซ่อันแข็งแกร่งที่มีอิทธิฤทธิ์สามารถดึงคนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ให้คงอยู่ในระบบราชการต่อไป หรือ " เงิน " คือแรงจูงใจอันสำคัญที่สามารถดึงดูดความสนใจให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ให้หวนกลับเข้ามาสู่ระบบรายได้นั้น จะเป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดกระแสการต่อต้านติดตามมาอย่างรุนแรงจากคณาจารย์และผู้คนในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ (ที่ไม่ถูกระบุว่าขาดแคลน) จนส่งผลทำให้ ครม. ต้องมีการทบทวนข้อเสนอของทบวงมหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่งนั้น แม้เราจะยอมรับข้อมูลในความขาดแคลน และเห็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทว่าวิธีการใช้ " เงิน " เป็นวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่พิจารณาถึงผลกระทบต่าง ๆ ที่ติดตามมาอย่างมหาศาล และขยายปริมณฑลกลายเป็นปัญหาระดับชาตินั้นน่าที่จะเป็นบทเรียนอันสำคัญของทบวงมหาวิทยาลัย ที่จะต้องไม่คิดหวนกลับไปย่ำรอยเดิมอย่างตายตัว ตรงกันข้ามการแสวงหาวิธีการใหม่ ที่ไม่เพียงแต่จะเอื้อประโยชน์ต่ออาจารย์ในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน แต่ยังเอื้อต่อสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน (ที่ไม่ถูกระบุ) และสาขาวิชาชีพที่ไม่ขาดแคลนแต่ก็มีความสำคัญและมีคุณค่า เช่นวิชาที่มีส่วนสร้างความเป็นมนุษย์ วิชาที่มีส่วนเอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมของผู้คน ซึ่งกำลังเป็นโรคที่กำลังระบาดไปอย่างกว้างขวางทุกสาขาวิชาชีพ รวมทั้งผู้มีอำนาจทางการเมือง นับตั้งแต่ผู้คนบางคนในคณะ รสช ที่ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน นักการเมืองที่ชุกชุมวงจรอุบาทว์ และไม่ละเว้นแม้กระทั่งประชาชนคนเดินดิน

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางการทบทวนแนวคิดในการแก้ปัญหาสมองไหลดังกล่าว กระแสของมหาวิทยาลัยกับความเป็นอิสระก็เริ่มพัดแรงในรัฐบาลชุด (ที่เรียกกันว่า) โปร่งใส ซึ่งก็ต้องยอมรับกันว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ ยังไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ ยังไม่ใสโปร่งกับวิถีชีวิตใหม่แบบมหาวิทยาลัยที่เป็นอิสระจนถึงกับเกิดความหวั่นวิตกว่า หากมหาวิทยาลัยก้าวไปสู่ความเป็นอิสระแล้วจะเกิดความไม่มั่นคงในสถานภาพของวิชาชีพเท่ากับที่เป็นอยู่ แต่สำหรับกลุ่มคนที่สนับสนุนความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยกลับมองเห็นว่า การเป็นมหาวิทยาลัยที่หลุดจากความเทอะทะอุ้ยอ้ายของระบบราชการ หรือมีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารมากกว่าที่เป็นอยู่ สามารถที่จะ

กำหนดทิศทางในการวางแผนและพัฒนา ที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัย อันนำไปสู่ความมั่นคงในทุกสาขาวิชาชีพและความเป็นเลิศในทางวิชาการ ซึ่งในที่สุดแล้วความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยเช่นนี้ ก็จะส่งผลย้อนกลับมาสู่การแก้ปัญหาสมองไหลได้

เหล่านี้ ไม่ว่าใครจะประเมินความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยต่ำกว่าความเป็นจริง หรือมองความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยจนเลิศเลอเหนือสภาพความเป็นจริง ก็ล้วนเป็นเรื่องที่คนในมหาวิทยาลัยจะต้องมีส่วนร่วมในการศึกษา มีข้อมูลรองรับเพียงพอที่จะตัดสินใจหรือสำแดงมติในฐานะของคนส่วนใหญ่ มิใช่ให้ใครกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด เป็นผู้ลิขิตชีวิตของคนหมู่มากแต่เพียงฝ่ายเดียว

การพิจารณานำมหาวิทยาลัย
ออกจากระบบราชการ

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

ก่อนจะพูดถึงนโยบายในเรื่องมหาวิทยาลัยอิสระ ผมขอทำความพยายามในอดีต อันเป็นที่มาของนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันสักเล็กน้อย ความพยายามในอดีตจริง ๆ แบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อ 70 ปีกว่ามาแล้ว คือ การจัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจุฬาฯ ก็ได้วิเคราะห์ย้อนหลังไปถึงจุดกำเนิด โดยดูกฎหมายฉบับต่าง ๆ ของเขา เขายืนยันความคิดเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัยไม่เป็นส่วนราชการมีมาตั้งแต่ต้น แต่ไม่ทราบว่ามีปัญหาอะไร จนในที่สุดเมื่อตั้งจุฬาฯ ก็กลายเป็นส่วนราชการไป ต่อมาเมื่อมีการตั้งมหาวิทยาลัยแห่งที่ 2 ใน พ.ศ.2477 คือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อ 57 ปีมาแล้ว ธรรมศาสตร์เลือกไม่อยู่ในระบบราชการ และธรรมศาสตร์ไม่อยู่ในระบบราชการโดยตลอด จนกระทั่ง พ.ศ.2502 ถูกรัฐบาลในระยะนั้น ด้วยเจตจำนงที่ต้องการจะคุมมหาวิทยาลัย ก็บีบให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เข้าสู่ระบบราชการ แต่ธรรมศาสตร์ตั้งแต่ปี 2477 จนกระทั่ง 2502 นั้นอยู่นอกระบบราชการมาโดยตลอด และผมเชื่อว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยุคที่เจริญที่สุด คือ ยุคที่อยู่นอกระบบราชการ ผมถาม ศ.ป๋วย ท่านเป็นผู้นำที่จะเอาธรรมศาสตร์ออกมาอีก ผมก็ถามท่าน แล้วก็เข้ามาทำไม ก็ออกอยู่นอกระบบดี ๆ อยู่แล้ว แต่ทุกคนก็อธิบายได้ว่า การเมืองในช่วงนั้น ผลักดันให้ธรรมศาสตร์เข้าสู่ระบบราชการ และตอนนั้นก็ตัดชื่อด้วยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง เหลือเพียงชื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพราะไม่ต้องการให้เป็นการเมือง ก็เอาการเมืองออก ก็เอาการเมืองออก ซึ่งศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ยังเรียกร้องอยู่ทุกครั้งที่มีการแก้พระราชบัญญัติขอคำว่าการเมืองคืน เพราะเป็นชื่อเดิมของมหาวิทยาลัยของเขา

ความพยายามได้มีอีกครั้งเมื่อ พ.ศ.2507 ถึง 2513 ช่วงนั้นเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยทั้งหมดอยู่ในการกำกับและความดูแลของสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีผู้นำคนสำคัญของวงการอุดมศึกษาที่เอ่ยชื่อไปแล้ว เช่น ศ.กำแหง พลางกูร (เลขาธิการสภาการศึกษา) พลเอก เนตร เขมะโยธิน (ปลัดสำนักนายกฯ) ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ดร.เกษม สุวรรณกุล ร่วมกันคิดที่จะหาทางพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อความเป็นเลิศ ในที่สุดก็ได้ข้อยุติว่า คงจะต้องพัฒนา

ขึ้นในรูปแบบของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล คือ ยังเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐอยู่ แต่ไม่อยู่ในระบบราชการ ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับรัฐบาลก็คือ ต้องตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และรัฐบาลมีพันธะในการจะต้องให้เงินอุดหนุน มหาวิทยาลัย เพราะเป็นของรัฐ โดยระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนมหาวิทยาลัยในรูปที่เป็น (Block Grant) หรือเงินก้อน ไม่ใช่รูปงบประมาณปกติที่จำแนกเป็นหมวด เป็นรายการ เพื่อให้มหาวิทยาลัยนำเงินนั้นมาจัดสรร ใช้จ่ายคล่องตัวขึ้นและไม่ต้องทำตามระเบียบของกระทรวงการคลัง แต่มหาวิทยาลัยสามารถสร้างระเบียบขึ้นมาได้เอง แล้วให้บุคลากรไม่เป็นข้าราชการ แต่เป็นพนักงานของรัฐที่มีเงินเดือนและค่าตอบแทนแข่งขันได้กับตลาดแรงงานโดยทั่วไป เพราะตอนนั้นเริ่มรู้สึกว่า เงินเดือนของอาจารย์ต่ำมาก และเกรงว่าถ้าเป็นอย่างนั้นไปนาน ๆ จะเกิดปัญหาคนใหม่ก็ไม่เข้า คนเก่าก็ออก คนดีก็หนี คนไม่ดีก็มา แล้วมหาวิทยาลัยจะเป็นมหาวิทยาลัยได้อย่างไร ผมยังจำคำเหล่านี้ได้ก้อง เพราะว่าผมเองในตอนนั้นกลับมาเป็นคลื่นลูกใหม่ที่ยังไม่ถึงหาด แล้วก็มาฟังคลื่นลูกเก่าทั้งหลาย เดี๋ยวนี้กลายเป็นคลื่นลูกเก่า ที่กำลังจะหายไปจากหาดเหมือนกัน แต่ยังจำได้แม่น แล้วเดี๋ยวนี้อาการที่ปรากฏจากผลวิเคราะห์ตอนนั้น มันจริงจังแค่ไหน ถ้าไม่เป็นเรื่องจริงจังนัก อาจารย์แพทย์คงไม่ไปยื่นอะไรให้ผมตั้งแต่อยู่ที่สนามบินวันนี้ แล้วถ้าไม่จริงจังนัก รัฐบาลคงไม่ต้องออกมาตรการพิเศษออกแล้วออกอีกก็ยังแก้ปัญหาไม่ได้ ในคำสมัยใหม่ที่เรียกว่า สมองไหล

ในเรื่องเกี่ยวกับความคล่องตัวทางด้านวิชาการ ก็ได้ติดกันไว้ตั้งแต่สมัยนั้นว่า มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางวิชาการวิชาชีพชั้นสูง ควรจะมีความอิสระทางวิชาการ 100 เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ควรให้เรื่องทางวิชาการนั้นสิ้นสุดในระดับมหาวิทยาลัยมากที่สุด หรือทั้งหมด เพื่อป้องกันการแทรกแซงเสรีภาพทางวิชาการ แล้วในขณะเดียวกันก็คงไม่มีใครรู้เรื่องทางวิชาการมากกว่าคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยในเรื่องของตนเอง นี่คือประเด็นสำคัญ ๆ ที่เป็นหลักการที่เกิดจากการระดมความคิดช่วง พ.ศ.2507 -2513 ซึ่งเป็นเรื่องของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล แต่เมื่อมีการชวนเสียงกันในวงการมหาวิทยาลัยทั้งหลาย ซึ่งในขณะนั้นผมเป็นเลขาธิการจุฬาฯ (พ.ศ.2514) ได้มีการสัมมนาเรื่องนี้ 3 วัน 3 คืน และมีการออกแบบสอบถาม ปรากฏว่าเสียงส่วนใหญ่มีมติว่ากลัวเหลือเกินในคำว่า " เข้ายาก ออกง่าย " กลัวว่าออกแล้วไม่มีเครื่องแบบจะแต่ง กลัวว่าออกไปแล้วเหรียญตราจะได้หรือไม่ และที่กลัวมากที่สุด ก็คือคำว่า DEAD WOOD คือ ไม้ตาย ใครจะเป็นคนเผา ใครจะเป็นคนประเมิน ระบบที่มีอยู่นี้ก็แสนจะมั่นคง ระบบใหม่นี้ รู้สึกว่า ไม่ค่อยจะแน่ใจ

เพราะฉะนั้น อยู่แบบปอน ๆ ดีกว่าออกไปเสี่ยงโดยยังไม่รู้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร เรื่องนี้ก็สะดุดหยุดลงในแง่ของความเคลื่อนไหว แต่มันไม่ได้สะดุดหยุดลงในแง่ของกระแสความคิดที่คนบางคนที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย คิดว่าเป็นแนวความคิดที่ดี ผมยอมรับว่าผมเป็นคนหนึ่งที่มีเรื่องของมหาวิทยาลัยในกำกับอยู่ในสายเลือด ผมจะไม่เรียกว่ามหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล เพราะมีหลายอย่างที่เป็นหลักการเดียวกัน แต่มาถึงตอนนี้โดยวิธีการแล้ว เป็นอย่างเดิมไม่ได้ ต้องปรับแต่งให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันและต้องปรุงแต่งเพื่อให้พร้อมที่จะไปสู่อนาคต ผมจึงเรียกใหม่ว่า "เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ" และผมท้าทายกลับไปว่า หน่วยงานของรัฐมีได้ 2 ประเภทเท่านั้นหรือ ทำไมถึงมีประเภทที่ 3 ไม่ได้ ก็ไม่มีใครตอบผมว่ามีไม่ได้ ในที่สุดกฎหมายก็ออกมาแล้ว ก็แสดงว่ามีได้ เพราะถ้ามีไม่ได้ กฎหมายจะออกมาได้อย่างไร เป็นพระราชบัญญัติแล้ว ตั้งแต่ 31 กรกฎาคม 2533 เป็นนิติบุคคล เป็นพระราชบัญญัติมีตัวมีตนเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะเกิดรัฐบาลนี้ ก่อนจะเกิด รสช. เมื่อมาถึงรัฐบาลนี้ ตอนที่รัฐบาลปัจจุบันจะแถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทุกกระทรวงก็ต้องไปคิดว่า นโยบายสำคัญในช่วงรัฐบาลนี้ ซึ่งกำหนดไว้เอง ไม่มีใครกำหนดให้อายุสั้น ก็คือ กำหนดไว้เองตามธรรมนูญการปกครองว่า จะมีอายุปฏิบัติการจนถึงสิ้นปีนี้ และถ้ามีเหตุที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างช้าสุดคงถึงเดือนมีนาคม 2535 รัฐบาลก็บอกว่าช่วงสั้น ๆ ประมาณปีหนึ่ง ปีเศษ ๆ หรือไม่ถึงปีดี ขอให้กระทรวงต่าง ๆ เสนอนโยบายที่เลือกเอาเฉพาะส่วนที่จะ

1. ทำได้เสร็จในระยะเวลาอันสั้น
2. ถ้าไม่เสร็จ วางรากฐานไว้ เพื่อให้ทำต่อได้ในรัฐบาลที่เข้ามาทำหน้าที่ต่อ ทบวงฯ ก็เลือกเอา 2 นโยบาย คือ

1. ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยของรัฐเป็นอิสระ มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยให้มีความร่วมมือกันระหว่าง มหาวิทยารัฐ กับเอกชน ระหว่างภาครัฐกับเอกชนให้มากขึ้น

ที่มาของนโยบายนี้ ก็มาจากกระแสความคิดที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2507 และเผอิญทั้งรัฐมนตรีว่าการทบวงฯ และปลัดทบวงฯ ก็เป็นชาวมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล แล้วก็พูดอย่างนี้มาตลอด และก็อยากให้คำพูดนี้ออกมาเป็นการกระทำ แต่เผอิญผมทำไปแล้ว ผมก็พูดได้มาก

เพราะใครจะบอกว่า ผมพูดแล้วไม่ทำ ก็คงจะพูดไม่ได้ เพราะผมทำมาตลอดก่อนจะมีนโยบายแล้ว เมื่อนโยบายออก ก็เลยช่วยไม่ได้ ที่นโยบายจะออกมาว่า ออกเป็นอิสระอย่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นคำพูดของรัฐบาล ไม่ใช่ของผม เพราะถ้าเรื่องนี้ไม่ทำให้เป็นรูปธรรม คนก็จะกลับไปหาเมื่อปีราว ๆ 2513 อีก เมื่อชาวเสียงกัน เพราะไม่มีอะไรที่เห็นเป็นรูปธรรม แต่บัดนี้ เรื่องนี้เป็นรูปธรรมขึ้นแล้ว นโยบายที่ประกาศออกมาจึงมีตัวอย่าง เมื่อได้ประกาศนโยบายแล้ว ก็ต้องทำแผนปฏิบัติการ รัฐบาลปัจจุบันท่านเป็นรัฐบาลที่ประยุกต์เอาหลักการบริหารทางธุรกิจมาใช้มากมายทุกเรื่องพูดลอย ๆ ไม่ได้ ประกาศนโยบายแล้วต้องมีแผนปฏิบัติการ แผนปฏิบัติการนั้นจะต้องบอกว่ามีมาตรการอะไรตามนโยบาย มีวิธีการอะไร มีขั้นตอนอย่างไร และมี Time Frame คือ เงื่อนเวลาจำกัด จะทำเมื่อไร เสร็จเมื่อไรเราก็ทำแผนปฏิบัติการเสร็จเรียบร้อยไป ก่อนที่ท่านจะไปมีข่าวใน นสพ. ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่ารัฐมนตรีไม่ได้ทำอะไร ที่จริงเราทำไปก่อนตั้งนานแล้ว เดี๋ยวนี้เข้าใจกันแล้ว ว่าทำไปเยอะแล้ว เมื่อทำแผนปฏิบัติการ ก็กำหนดมาตรการออกมากว่า นโยบายในเรื่องความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยของรัฐ มีทางเลือกสำคัญ 2 ทาง

การออกจากระบบราชการ โดยเอามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่ทำตามสุรนารี เป็นตัวอย่างก็หมายความว่า มันมีตัวอย่างมหาวิทยาลัยที่ออกจากระบบราชการไปแล้วก็คือ สุรนารี ส่วนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่จะออกไปคงจะร่วมแต่เพียงหลักการ แต่วิธีการคงเหมือนกันไม่ได้ เพราะมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีนั้นเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นใหม่จากไม่มีอะไรเลย เหมือนกระดานชนวนที่ยังไม่ได้เขียนอะไรไว้ เหมือนกับคนยื่นกระดาษให้ผมหนึ่งแผ่น แล้วบอกว่าอาจารย์จะเขียนอะไรลงไปก็ได้ มันง่ายกว่าเพราะไม่ต้องพะวงของเดิม ส่วนมหาวิทยาลัยที่เป็นมหาวิทยาลัยในระบบราชการอยู่แล้ว เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งมา 25-26 ปีแล้ว เป็นกระดานชนวนหรือแผ่นกระดาษที่มีการวาดรูปไว้แล้ว และรูปบางรูปก็เลอะพอสมควร แล้วจะมาจัดวาดขึ้นใหม่ บางเรื่องก็ลบออกได้ บางเรื่องก็ลบออกไม่ได้ จึงไม่ใช่เรื่องง่าย และจึงทำอย่างเดียวกันกับมหาวิทยาลัยที่ตั้งใหม่ จะไม่มีอะไรไม่ได้บางคนว่าผมชอบทำเรื่องที่มันง่ายกว่าเสมอ คือการไปตั้งใหม่ ที่จริงการตั้งใหม่ยากกว่ามาก เพราะตั้งใหม่ แล้วทำอะไรที่ไม่เหมือนใครเขา จะผ่าน ครม. ยากที่สุด ถ้าจะตั้งแบบอุบลฯ แบบยกฐานะบูรพา แบบนเรศวร

ตั้งอีก 10 แห่งก็ได้ เพราะทุกคนเข้าใจว่าคืออะไร เขียนกฎหมายก็แก่เปลี่ยนชื่อมหาวิทยาลัย แต่ข้างในสาระเหมือนกันหมด ตอนที่ไปชี้แจงเรื่องมหาวิทยาลัยสุรนารีที่ขอนแก่น สุรนารีเกิดที่ขอนแก่น เป็นประวัติศาสตร์ เพราะ ครม.สัญจร ไปประชุมที่ขอนแก่น จำได้ว่า 8 เมษายน 32 ผมรอชี้แจงเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีถึง 5 โมงเย็น ก็ยังไม่เรียก นึกว่าเสร็จเรียบร้อยแล้ว คือ ไม่ผ่าน จนกระทั่งท่านนายกรัฐมนตรีให้คนมาตามเข้าไปในที่ประชุม เมื่อเข้าไปในที่ประชุม เขาบอกอาการว่า เวลามีการพิจารณาเรื่องใน ครม.ถ้าเมื่อไรต้องเรียกข้าราชการประจำไปชี้แจงแสดงว่ามีปัญหาแล้ว เพราะโดยปกติ รมต. ที่ดูแลเรื่องนี้จะต้องรับผิดชอบชี้แจง และถ้าชี้แจ้งได้เรียบร้อย ก็จะไม่เรียกข้าราชการประจำเข้าไป ท่านนายกรัฐมนตรีให้อธิบายว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นอะไรกันแน่ ครม. เถียงกันหนึ่งชั่วโมงแล้ว ก็ยังไม่รู้ว่าเป็นอะไร เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ไม่เป็นส่วนราชการ เป็นรัฐวิสาหกิจหรือไม่ ไม่เป็น เช่นนั้นเป็นอะไรกันแน่ ผมก็อธิบายประเด็นนี้ พออธิบายเสร็จ รมต.ประจวบ ไชยสาส์น รมต. สุบิน ปิ่นขยัน ซึ่งตอนนั้นไม่ใช่ รมต.ทบวงฯ ทั้งคู่ รมต.ประจวบ บอกว่า ผมถึงบางอ้อแล้ว ผมอยากจะปรับ STDB เมื่อหมดความช่วยเหลือ 030 แล้ว ที่ตั้งในกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ออกไปในรูปที่ไม่เป็นราชการจัด ผมหารูปแบบไม่ได้ แต่ผมได้วันนี้ เพราะฉะนั้นผมอยากสนับสนุน เรื่องก็ผ่านโดยที่ ครม. ส่วนใหญ่ยังไม่รู้ว่าคืออะไร ถ้ามองในยุคปัจจุบันหลายคนมองว่าง่ายคือเหมือนกับที่ใช้คำว่ามัน Clean State ที่ยังไม่มีอะไรแล้วก็เขียนขึ้นมาใหม่ มันง่ายตรงนั้น แต่ยากตรงที่ต้องทำให้เขายอมรับ แต่ขณะนี้ มหาวิทยาลัยที่มีตัวตนอยู่แล้ว มันยากอีกแง่ คือ ไม่ต้องต่อสู้กับใครแล้ว มหาวิทยาลัยในรูปแบบที่มีเทคโนโลยีสุรนารีเป็นตัวอย่างนี้ ไม่ต้องต่อสู้กับรัฐบาลอีกแล้ว เพราะรัฐบาลเปิดไฟเขียวตลอด ใครจะนำตนเองออกจากระบบราชการเป็นแบบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ก็เชิญเลย รัฐมนตรีทบวงฯ ก็นัดประชุมครั้งแรก 20 พฤษภาคม 2534 ให้หลักการให้ผมเสนอรูปแบบสุรนารีให้ดู เสร็จจากการประชุมไม่มีใครสักคนที่บอกว่าออกแน่ ๆ หลายคนบอกว่าไม่แน่ คิดไปคิดมาทำท่าจะไม่ออก มีการประชุมคณะกรรมการบริหารเมื่อวันเสาร์ที่แล้ว ได้พูดเรื่องนี้อีก มีมหาวิทยาลัย 3 แห่งที่บอกว่าได้เริ่มศึกษาวิเคราะห์แล้วว่า ถ้าจะออก มีประเด็นอะไรที่ต้องการความชัดเจนเพิ่มขึ้น ในที่สุดก็บอกว่าต้องจัดการสัมมนาอีกครั้ง วันที่ 22 มิถุนายน 2534 โดยให้ทบวงฯ เป็นเจ้าภาพและจัดที่จุฬาฯ คราวนี้จะเอามหาวิทยาลัยซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์แล้วคือ ที่จุฬาฯ นี้ด้า

และเทคโนโลยีธนบุรี และถ้ามีอีก ก็จะเอากรณีเหล่านี้มาเสนอเป็น Case Study แล้วดูว่ามีประเด็นอะไรที่ว่ายังไม่ชัดเจน ไม่เพียงพอจะตัดสินใจว่า จะออกหรือไม่ เพราะฉะนั้น เรื่องเลยกลายเป็นว่า ในแผนปฏิบัติการกำหนดไว้ 1 เดือน จะต้องได้คำตอบ คงต้องเลื่อนไปอีก 1 เดือนลักษณะที่มหาวิทยาลัยตัดสินใจไม่ได้แล้วช้านี้ ไม่เป็นไร แต่ถ้าทบวงฯ ตัดสินใจช้าจะมีปัญหาการที่มหาวิทยาลัยตัดสินใจไม่ได้ ไม่เฉียบขาดและล่าช้า ผมเห็นใจที่ว่าการเคยชินในระบบหนึ่งและตัดสินใจฝากผีฝากไข้ไว้ในระบบนั้น แล้วก็มีคนมาชวนให้เปลี่ยนออกไปสู่อีกระบบหนึ่ง คงต้องมีอะไรเป็นประกันให้มั่นใจได้พอสมควรว่าจะฝากผีฝากไข้ได้ แล้วก็ดีกว่าเดิม ก็คงจะมีทางไปสู่สวรรค์ได้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะฉะนั้น ความลังเลตรงนี้ถือว่าเป็นธรรมชาติ แล้วก็ควรจะลังเล แต่ในฐานะที่ชาวมหาวิทยาลัย เราใช้วิธีการแห่งปัญญาในการตัดสินใจทั้งหลายทั้งมวล ถ้าเรายังลังเลเพราะไม่แน่ใจประเด็นใด ควรศึกษาวิเคราะห์แล้วแสวงหาคำตอบให้ชัดเจน เพราะในเรื่องนี้ถ้าพลาดครั้งนี้ โอกาสไม่มีอีกแล้ว ที่จะมีรัฐบาลที่เข้าใจมหาวิทยาลัย และตัดสินใจเด็ดเดี่ยวกล้าหาญถึงขั้นประกาศนโยบาย จึงมีเงื่อนเวลาที่จำกัดพอสมควรเพราะรัฐบาลก็มีเงื่อนเวลาของการทำงานเหมือนกัน และเนื่องจากเรื่องเหล่านี้ถ้าจะทำก็ต้องไปแก้กฎหมาย และในกระบวนการของการออกกฎหมายถึงแม้ว่าจะเป็นสภาแต่งตั้งอย่างสภานิติบัญญัติ อย่างน้อยต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน นับแต่วันที่เราเสนอ เพราะต้องไปผ่าน ครม. ให้กฤษฎีกาตรวจ ไปเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติ การแปรญัตติตามข้อบังคับไม่น้อยกว่า 7 วัน ฉะนั้น ดูแล้วถ้ารัฐบาลอยู่ถึงธันวาคม และต้องออกกฎหมายให้ทันธันวาคม ต้องเสนอเรื่องไปถึงรัฐบาลในเดือนกันยายนถึงจะมีเวลา 3 เดือน นี่คือเงื่อนเวลาที่มากับนโยบาย จึงทำให้เราอยู่ในสภาวะต้องเร่งรีบพอสมควร และอาจทำให้บรรดาข้าราชการ อาจารย์ ในมหาวิทยาลัยเกิดภาวะที่กระอักกระอ่วน เนื่องจากยังไม่แน่ใจ

ทางที่จะออกจากระบบราชการ ซึ่งเป็นทางเลือกแรก มีหลักการ มีรูปแบบ มีโครงสร้าง มีเรื่องที่ต้องพิจารณาอะไรบ้าง เดี๋ยวผมจะเสนอรายละเอียดต่อไป กับอีกทางเลือกหนึ่ง คือ อยู่ในระบบราชการต่อไป แต่ปรับปรุงให้มีอิสระและคล่องตัวมากขึ้น แล้วที่ท่านอธิการบดีกล่าวนำว่าอาจมีทางเลือกที่สาม คือมหาวิทยาลัยบางแห่งอาจจะมี 2 ระบบคู่กันไป ที่จริง

2 ระบบคู่ที่ท่านว่า ก็คือทางเลือกที่หนึ่งเพียงแต่ว่ายังไม่ออกทันที ต้องมีช่วงเวลาปรับตัว แต่ในที่สุดต้องออกจากระบบราชการ เพราะถ้ามี 2 ระบบคู่โดยไม่มีจุดจบ ระบบเดียวกันก็ยังบริหารไม่ค่อยจะได้แล้ว ขึ้นไปมี 2 ระบบ ต้องมีการอธิการบดี 2 คน ยากมาก แต่ถ้ามีชั่วคราวเพียงให้ระบบหนึ่งอยู่ไปตามบทเฉพาะกาล และเงื่อนเวลาหนึ่งแล้ว ระบบใหม่เข้าแทนที่ทั้งหมด โดยมีจุดที่จะสิ้นสุดระบบเดิม จึงจะไปได้

กลับมาดูเรื่องหลักการ รูปแบบ โครงสร้างของมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการในรูปแบบที่เราจะออกจากราชการไป มีหลักการ มีโครงสร้าง มีข้อพิจารณาอะไรบ้าง

ประการแรก คือ เราอยากเห็นเป็นระบบอิสระ อิสระในที่นี้หมายความว่า เมื่อเราดึงตัวออกจากระบบราชการแล้ว เราก็จะดึงตัวเราไปอยู่ในส่วนแรกโดยสมบูรณ์ ดังที่ผมได้กล่าวนำไว้แล้วว่า เราอยู่ในระบบราชการขณะนี้ เราอยู่ในระบบราชการ 2 ส่วน ส่วนที่เป็นตัวของเราเอง อันเกิดจากระบบราชการที่พระราชบัญญัติของเราเอง ซึ่งส่วนมากจะเป็นเรื่องทางวิชาการ กับการแต่งตั้งผู้บริหารภายในมหาวิทยาลัย กับส่วนที่เป็นระบบบริหารราชการทั่วไป ถ้าเราดึงออกจากระบบราชการ เราดึงตัวเราออกจากระบบ ก็หมายความว่าต่อไปนี้ระบบราชการทั่วไปมาเกี่ยวข้องกับเราไม่ได้เราะเราไม่ใช่ส่วนราชการแล้ว ระบบราชการจะตามมาครอบเราไม่ได้ ครอบไม่ได้หมายความว่า เราต้องไปหาระบบของเราเอง ผมดึงมหาวิทยาลัยเทคโนสุรนารีออกจากระบบราชการ ผมไม่ใช้ระบบระเบียบของทางราชการ เมื่อผมดึงออกไปแล้วผมก็ต้องไปสร้างระบบระเบียบที่เป็นของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเอง อย่างนี้อิสระ อิสระเพราะเหตุว่าเราไม่ต้องไปใช้ระบบระเบียบของทางราชการทั่วไปซึ่งไม่ค่อยเอื้อต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแล้วมาสร้างระเบียบข้อบังคับของเราเอง ซึ่งถ้าเรายังบอกว่าสร้างใหม่แล้วยังไม่เอื้อ ก็เป็นความผิดของเรา เมื่อเป็นเช่นนี้ก็หมายความว่า มหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนสภาพจากการเป็นส่วนของระบบราชการที่ต้องดำเนินการบริหารตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เป็นกรอบระบบราชการ ออกมาสร้างกรอบของตนเอง คือ กลับมาสู่ระบบ Self Management คือระบบการบริหารและจัดการตัวเอง หมายความว่า เรื่องใด ๆ ของมหาวิทยาลัยซึ่งเคยอยู่ในสภาพมีข้าหลายเจ้าบ่าวหลายนาย ต้องเสนอออกไปสู่งานภายนอกมากมาย กว่าที่เราจะได้รับอนุมัติให้ทำ

มันก็จะสะดุดหยุดลงเพียงองค์การบริหารสูงสุดของเราเอง นั่นคือ สภามหาวิทยาลัย ซึ่งกลายเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่กว้างขวาง สูงสุดในทุกด้าน

ประการที่สอง เมื่อเป็นหน่วยงานของรัฐ ถึงจะหลุดจากราชการ ก็เป็น นิติบุคคล แล้วก็ต้องมีใครกำกับดูแล จะขาดลอยโดยไม่มีใครเป็นเจ้าของไม่ได้เพราะเป็นของรัฐ ก็หมายความว่า เราหลุดจากระบบราชการออกไป โดยไม่อยู่ในโครงสร้างของระบบบริหารราชการปกติ แต่ขึ้นตรงกับ รมต. ว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ไม่ขึ้นกับปลัดทบวงฯ โดยมี รมต.ทบวงฯ เป็นผู้กำกับ หมายความว่า เมื่อเป็นของรัฐ ยังต้องทำตามนโยบายของรัฐอยู่ นโยบายของรัฐบาลจะถ่ายทอดผ่าน รมต.ว่าการทบวงฯ มายังมหาวิทยาลัย และเพื่อมหาวิทยาลัยยังต้องขอความสนับสนุนจากรัฐบาลอยู่ การขอความสนับสนุนนั้น ก็จะทำผ่านรัฐมนตรี ไม่ใช่ผ่านสำนักงานปลัดทบวงฯ ตามกลไกปกติ และเมื่อเรื่องต้องหยุดเสีย ในระดับสภามหาวิทยาลัยของตนเองอย่างมากแล้ว เรื่องที่จะทำผ่าน รมต. ขึ้นไปถึงรัฐบาล ก็จะเหลือน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการของบประมาณสนับสนุน ไม่ค่อยมีเรื่องอื่นแล้วเมื่อเป็นเช่นนี้ระบบการเงินของมหาวิทยาลัยก็จะต้องเป็นระบบเงินอุดหนุนทั่วไป ที่รัฐบาลให้มาเป็นเงินก้อน แล้วถือเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ของมหาวิทยาลัย แล้วเงินนั้นก็นำมาใช้เสมือนหนึ่งเงินรายได้ โดยกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเอง แต่เนื่องจากเป็นเงินแผ่นดิน ก็จะต้องมีการตรวจสอบ การตรวจสอบนี้เรียกว่า เป็น Post Auditing คือตรวจสอบภายหลัง ก็หมายความว่า หลังสิ้นสุดงบประมาณแต่ละปีแล้ว ระบบการตรวจสอบที่เป็นการตรวจสอบภายหลัง โดย สตง. จะต้องจัดเป็นระบบที่มีทั้งรายงานทางการเงิน งบดุล และการตรวจสอบรับรองรายงานการเงินและงบดุล ซึ่งไม่ใช่เป็นการตรวจสอบแบบปกติที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ตรวจสอบมากกว่านี้เยอะ เมื่อเป็นเช่นนี้ ระบบการเงินก็จะมีความคล่องตัว เพราะถ้าเมื่อไรเป็นเงินงบประมาณ ให้เป็นงบประมาณแผนงานก็ตาม หรือเป็นหมวดหรือเป็นรายการก็ตามเมื่อเป็นงบประมาณแผ่นดิน ต้องใช้จ่ายไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง แต่เมื่อเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป กลายเป็นรายได้ไม่ต้อง มหาวิทยาลัยนำมาจัดสรรงบประมาณ โดยอาศัยกฎระเบียบข้อบังคับของตัวเอง เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ได้มาสองปีแล้ว คือ เมื่อได้เงินมาก็ตั้งฎีกาใบเดียว รับเงินมาเป็นก้อน แล้วนำเงินมารักษาไว้ แล้ว มารวมกับรายได้ส่วนอื่นอีก ทำเป็นงบประมาณเสนอสภามหาวิทยาลัย แล้วใช้จ่ายไปตามระเบียบการเงินของเรา ที่เหลือก็เก็บไว้ ไม่ต้องคืนคลัง และถึงปี งานตัดฝากก็ไม่ต้องตัดถ้าจะกันเหลื่อมปี ก็ไม่ต้องกัน กันกันเองภายในหมด เพราะไม่ต้องไปทำความตกลงกับใครอีก เพราะรับเช็คมาหนึ่งใบเท่านั้นเอง แต่ความรับผิดชอบสูงมาก ระบบการเงินบัญชีต้องดีมาก ต้องให้เขาตรวจสอบได้ทุกขณะ แต่ถ้าระบบการเงินการบัญชีไม่ดีทำไม่ได้ ผมจึงเน้นเรื่องนี้เป็นพิเศษ ถึงขณะนี้ระเบียบการเงินเสร็จแล้ว ผมเชื่อว่าเป็นระเบียบการ

เงินที่ดีที่สุดที่เคยมี ได้ระดมธนาคารชาติ ธนาคารพาณิชย์ เอไอที สำนักงานบัญชีใหญ่ ๆ เช่น (บริษัท) เอส.จี.วี. ยุกต์ ณ ถลาง มาช่วยทำ และขณะนี้จ้างสำนักงานของ ดร. ประวิทย์ นิลสุวรรณกุล ทำให้สมบูรณ์และทำ Computerized ตั้งแต่แรกเลย ในลักษณะนี้ต้องการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องระบบการเงินและบัญชีของมหาวิทยาลัยค่อนข้างมาก

ประการที่สาม ประเด็นเรื่องการบริหารบุคคล จะออกจากระบบหรือไม่ ก็ตรงนี้ ก็คือ เมื่อไม่เป็นส่วนราชการ ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยก็ไม่ใช่ข้าราชการ มีฐานะเป็นพนักงานของรัฐ เมื่อมีฐานะเป็นพนักงานของรัฐ ก็จะต้องจัดระบบบริหารงานบุคคลของตนเองขึ้นใครไม่ได้เลย ขณะนี้ระบบบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเสร็จแล้วโดยหลัก ๆ แต่รายละเอียดยังต้องทำอีกมาก จึงยังไม่เผยแพร่ เพราะถ้าเผยแพร่แล้ว ไม่ทราบข้อเท็จจริง เอาไปติฉินนินทากันจะทำให้เกิดการต่อต้าน เช่นว่า ทำไมเงินเดือนสูงนัก แต่บอกว่าที่เงินเดือนสูงนัก เพราะเป็นระบบเข้ายาก อย่างไรจึงเข้ายาก คือว่า อาจารย์ต้องผ่านสัญญาจ้าง 2 สัญญา สัญญาละ 2 ปี กับ 3 ปี ถึงจะได้สถานภาพการจ้างถาวร ไม่ใช่ 6 เดือน อย่างนี้ที่เรียกว่าเข้ายาก และมีการประเมินในทุกช่วงสัญญา ถ้าไม่ดีก็ไม่ต่อสัญญา ก็ออกง่าย ซึ่งขณะนี้ข้าราชการออกยากมาก แต่เข้าง่าย เพราะฉะนั้น ลักษณะที่ต้องมีระบบบริหารงานบุคคลของตนเอง คือ ปัญหา ปัญหาที่ว่า ถ้าเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ ไม่มีปัญหา ถ้าท่านไม่ชอบท่านก็อย่ามาอยู่กับข้าพเจ้า แต่เราจะพูดเช่นนี้กับระบบที่มีข้าราชการอยู่แล้วเช่นที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นนี้ ไม่ได้ เพราะถ้าอยู่ในระบบเดิมเขาอยู่ได้ แล้วพอระบบใหม่เข้ามาบอกท่านอยู่ไม่ได้ จะอยู่รวมโลกกันได้หรือ นี่คือปัญหาอยู่ ๆ แล้วบอกว่า เอาละนะ ที่นี่จะเดินเครื่องเข้ายาก–ออกง่าย แล้วท่านทั้งหลายมาเข้าใหม่ แล้วก็ครึ่งหนึ่ง ข้าพเจ้าอาจจะไม่รับ จะทำอย่างนี้ไม่ได้ นี่คือข้อจำกัดมหาศาล ในเรื่องระบบบริหารงานบุคคล แต่มีทางออก เดี๋ยวเมื่อไปถึงเรื่องการปรับมหาวิทยาลัยในระบบราชการออก จะทำอย่างไรตามหลักการนี้ มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับวิชาการและการบริหารได้เอง ไม่ต้องใช้ระเบียบราชการ จากหลักการนี้แนวทางในการปรับมหาวิทยาลัยที่อยู่ในราชการแล้ว ออกจากราชการ จะทำได้อย่างไร

ในประเด็นแรก เรื่องความคล่องตัวทางการเงินนั้น ทุกคนเป็นห่วง ว่าถ้าออกไปแล้วรัฐบาลไม่ให้งบประมาณจะทำอย่างไร ในส่วนนี้ต้องเขียนกฎหมายประกันไว้ พรบ.ของสุรนารี ก็เขียนว่า ในกรณีมหาวิทยาลัยมีเงินรายได้ไม่เพียงพอจะดำเนินกิจการ และไม่สามารถหารายได้จากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็น เพราะถ้าเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐแล้วรัฐไม่รับประกันการอุดหนุน แล้วจะไปเป็นทำไม ก็เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนเลยหมดเรื่อง ข้อนี้ทำได้แล้วมีหลักประกันได้แน่นอน ถ้าจะออกกันจริง รัฐบาลและทบวงฯ ก็จะต้องทำกัน ถึงขั้นมีหลักประกันเป็นกฎหมายไว้ มิฉะนั้นจะออกไปทำไม

ประเด็นที่สอง หลักประกันจะมีผลต่อข้าราชการ ต้องมีบทเฉพาะกาล คนเก่าก็เป็นไปตามเดิม แต่คนเข้าใหม่จะต้องเข้าช่องใหม่เท่านั้น ก็เท่ากับว่าจะต้องมีระบบบริหารงานบุคคล 2 ระบบคู่กัน แต่คงจะต้องมีเงื่อนไขว่า ใครซึ่งอยู่ในระบบราชการอยู่แล้ว อยากจะเลือกมาอยู่ระบบใหม่ไม่อัตโนมัติ คือ ต้องมาได้รับการประเมินคัดเลือกตามระบบใหม่ แต่ถ้าไม่ผ่าน ถ้าจะอยู่ตามระบบเดิมก็อยู่ไป หรือถ้าไม่อยากมารับการคัดเลือกตามระบบใหม่ ขออยู่ในระบบเดิมเลย ก็ไม่ว่า แต่คนเข้าใหม่จะต้องเข้าทางระบบใหม่เท่านั้น เพื่อให้ระบบเก่าหมดไป พร้อมกันนั้น ก็คงต้องมีมาตรการ มาตรการที่จะให้คนที่เหมาะสม ปรับตัวเองมาอยู่ระบบใหม่มากที่สุด จนกระทั่ง ในที่สุด ณ จุดที่ปรับตัวเองออกจากราชการนั้น จะมีคนที่เป็นข้าราชการอยู่เป็นส่วนน้อย เพราะถ้าหากว่าไม่มีใครยอมปรับเข้าสู่ระบบใหม่เลย และเอาแต่คนใหม่เข้ามา แล้วจะบริหารงานได้อย่างไร ก็เท่ากับบริหารแบบเก่า ตรงนี้คือ จุดที่ต้องจัดระบบบริหารบุคคลใหม่ คือ

1. คนใหม่ต้องเข้าระบบนี้

2. คนเก่าที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจะข้ามมาเป็นระบบนี้เสียในจำนวนมาก และให้เหลืออยู่เฉพาะคนที่เราไม่ประสงค์จะให้เข้ามา หรือตัวเองไม่สมัครใจจะข้ามมา ก็อยู่ไปในระบบเดิม และเมื่อหมดบทเฉพาะกาล ก็จะเหลือระบบเดียว

ซึ่งในลักษณะนี้ ทบวงฯ ได้ดำเนินการไปถึง ครม. แล้ว และจะมีการเสนอกลั่นกรองในวันที่ 12 มิถุนายน ศกนี้ เราเสนอไปว่า ถ้ามหาวิทยาลัย ที่ยังไม่พร้อมออกจากระบบราชการและจะยังอยู่ในระบบราชการ มีมาตรการอะไรบ้าง จะทำให้คล่องตัวขึ้น ส่วนสำหรับผู้ที่ออกไป ก็ไปตามตัวอย่างที่ว่าแล้ว จะมีปัญหาก็เพียงแต่จะต้องบริหารใน 2 ระบบในช่วงหนึ่ง ส่วนที่ไม่ออกแน่ ๆ ประเมินแล้วคงจะไม่ไหว ก็เสนอไป 3-4 มาตรการคือ

มาตรการที่ 1 เสนอเป็นเชิงมาตรการการเงิน ขอให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไป แล้วเราจะแก้กฎหมาย ให้มีระบบตรวจสอบภายหลังที่เข้มแข็ง รวมทั้งเราจะปรับปรุงอำนาจหน้าที่สภาฯ องค์ประกอบสภาฯ กลไกและโครงสร้างภายใน ให้รองรับเท่าที่จะทำได้ ถึงแม้ว่าจะยังไม่ออกจากราชการก็ตาม ซึ่งเรื่องนี้ ยังไม่รู้ผลว่ารัฐบาลจะยินยอมหรือไม่ เพราะแต่เดิมรัฐบาลยอมให้เฉพาะมหาวิทยาลัยที่ออกจากระบบราชการ ไม่ยอมสำหรับมหาวิทยาลัยที่ยังอยู่ในระบบราชการ เมื่อเราเสนอข้อเสนอใหม่ไปบอกว่า ให้มหาวิทยาลัยในระบบราชการด้วย ซึ่งฟังดูเหมือนกับง่าย เหมือนกับดี แต่ผมเองได้คุยกับท่านอธิการบดี และคุยกับอธิการบดีอีกหลายแห่ง มันเป็นการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากจากระบบปัจจุบัน และในหลายแห่งอาจเกิดเป็น สงครามกลางเมือง เพราะเดิมหน่วยงบประมาณตั้งแต่ภาควิชาขึ้นไป จนถึงมหาวิทยาลัย นักวิเคราะห์จากสำนักงบประมาณเข้ามาวิเคราะห์และจัดสรรวงเงินให้ เขาทำแม้แต่รายละเอียด และเขาก็เพียงแต่แจ้งวงเงินมหา-

บรรลุความเป็นเลิศไม่ได้ เพราะนี่คือปัญหาร้ายแรงที่สุดในวงการมหาวิทยาลัย เพราะถ้าไม่มีอาจารย์ก็ไม่มีมหาวิทยาลัย แล้วไม่มีนักวิชาการที่เป็นเลิศ ความเป็นเลิศในมหาวิทยาลัยจะเกิดได้อย่างไร และเดี๋ยวนี้ผมเห็นว่าอาการยิ่งน่าวิตก สมัยผมหนุ่ม ๆ เข้ารับราชการ เขาจะมองแต่คนเกียรตินิยมอันดับ 1 หรือ 2 เดี๋ยวนี้ เกรด 2.5 ก็เอา มันไม่มีนี่ครับ แล้วผมประเมินคุณภาพอาจารย์ และข้าราชการเห็นว่า น่าวิตก เพราะได้คนที่เกรดต่ำลงเป็นลำดับ เพราะคนเกรดสูง เขาไม่มา ซึ่งเกรดอาจไม่ใช่ดรรชนีของความเก่งกล้า แต่อย่างน้อย ก็ยังดีกว่าไม่มีดรรชนีนั้นเลย นี่คือปัญหา

มาตรการที่ 3 อันที่ทำได้เอง ที่จะให้เรื่องวิชาการจะสิ้นสุดระดับสภามหาวิทยาลัยมากขึ้น เช่น เรื่องหลักสูตร เรื่องการแต่งตั้งบุคลากรขึ้นสู่ระดับสูง เช่น ซี 9 ทั้งหมดทุกสายมาอยู่แค่มหาวิทยาลัยได้หรือไม่ หรือจะเอาศาสตราจารย์มาดูเองด้วย เรื่องนี้ไม่ยาก ถ้ามหาวิทยาลัยพร้อมแล้วก็ไม่ยาก เพราะไม่ต้องแก้กฎหมาย แต่ที่ยังไม่ให้มากกันนี้ เพราะมีเสียงทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในหมู่มหาวิทยาลัยเอง บางมหาวิทยาลัยออกว่า ถ้าเอา ศ. มา ก็คงจะเป็น ศ. โหล เพราะกลัวระบบลูบหน้าปะจมูก และบอกว่าบางแห่งมี ศ. เพียง 3-4 คน จะเอา ศ. ที่ไหนไปดู ศ. แล้วในที่สุดจะเป็นการเอา ผศ. ไปตั้ง ศ. มันก็คงตลกดี ยังเป็นปัญหาความพร้อมอยู่พอสมควร

เรื่องสำคัญที่สุด ของการเปลี่ยนแปลงคราวนี้ ผมจะไม่เน้นเรื่องมหาวิทยาลัยตั้งใหม่ที่ออกไปแล้ว แต่กำลังห่วงมหาวิทยาลัยที่เป็นอยู่ในระบบราชการอยู่แล้ว 19 แห่ง ที่จะออกว่าถ้าถามผม โดยหลักการแล้วผมเห็นว่า ควรออกทั้งหมด เพราะไม่มีอะไรจะเสี่ยงไปมากไปกว่าการที่จะต้องจำเจ และจำใจอยู่ในระบบราชการ เมื่อการอยู่ในระบบราชการต่อไปนี้ เสี่ยงที่สุดแล้ว ไม่มีอะไรจะเสี่ยงไปมากกว่านี้แล้ว ในแง่มหาวิทยาลัย แต่ปัญหามีอยู่ว่า จะออกอย่างไร จึงจะทำให้การออกไปมีผลดีแก่ส่วนรวม คือ มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยจะทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดียิ่ง ๆ ขึ้น และไม่เป็นผลเสียหายกับบุคลากรที่มีอยู่แล้วในระบบ ถ้าเราหาทางได้ ง่าย ๆ แค่นี้ คือ ออกไปแล้วมีหลักประกันพอสมควรว่า เราออกไปแล้ว เราจะทำให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลดีขึ้นได้แน่ ในแง่เงิน คือ ความสนับสนุนจากรัฐบาล ในแง่เกี่ยวกับระบบบริหารงานบุคคล และในแง่ความคล่องตัวทางวิชาการ และประกันได้ว่า คนที่มีอยู่แล้วในระบบ จะไม่ได้รับความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ นี่คือ โจทย์ที่แต่ละแห่งจะต้องศึกษาวิเคราะห์และแสวงหาคำตอบเอาเอง เพราะไม่เหมือนกัน อย่างของจุฬาฯ เขาไม่ห่วงเรื่องอื่นเลย เขาห่วงเรื่องเดียว คือ บริหารบุคคล เรื่องเงิน เขาจะเป็นห่วงทำไม เมื่อเขาเป็นมหาวิทยาลัยซึ่งมีทรัพย์สิน และหาประโยชน์จากที่ดินและทรัพย์สินได้เป็นกอบเป็นกำ แต่ทำไมเขาห่วงเรื่องบุคลากร เพราะเขาเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ อยู่ในราชการมานาน บุคลากรมีเป็นจำนวนมาก แล้วถ้าเขาจะต้องรับภาระที่จะปรับข้าราชการไป

วิทยาลัยว่า คณะนี้ได้เท่านี้ ภาควิชานี้ได้เท่านี้ มหาวิทยาลัยจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นหรือไม่ ไม่มีทางเลยครับ ที่จะปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างอื่น แต่ต่อไปนี้ถ้าเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป ในด้านคำขอเป็นเหมือนเดิม คือ คณะภาควิชาต้องทำคำขอในรายละเอียด และทางโน้นวิเคราะห์แล้วเขาก็บอกว่าให้เท่านี้ เช่น 700 ล้าน แล้วมหาวิทยาลัยไปตัดกันเอง ไม่ต้องมีรายละเอียดเมื่อได้มา 700 ล้าน มหาวิทยาลัยก็ต้องแบ่งกันเอง ตรงนี้ผมกลัวว่าจะเกิดสงครามกลางเมือง คือ ทะเลาะกันทั้งปี โดยอาจไม่ได้ใช้งบประมาณเลย คือจัดสรรกันไม่เสร็จ คนที่เคยเป็นอธิการบดีจะทราบดี แม้แต่งบประมาณเงินรายได้ เราก็มีปัญหาอยู่ คือของใครของมัน อย่ามายุ่งกันนะ มิหนำซ้ำในขอนแก่นยังมีระบบการกู้ยืมที่ต้องเสียดอกเบี้ย ระหว่างหน่วยงาน คราวที่แล้วผมเป็นนายกสภาฯ นั่งประชุมอยู่ เรื่องอะไรขอยืมเงินไปสร้างโรงเรียนสาธิต ต้องเสียดอกเบี้ย ก็เลยบอกไม่ควรเสีย ให้นำเงินมาคืนก็แล้วกัน อย่าเอาดอกเบี้ยเลย ก็เป็นเรื่องที่เรารู้กันอยู่ เพราะฉะนั้น ถ้าไปขอเขาบอกว่าเป็นเงินอุดหนุน หมายความว่า ภายในมหาวิทยาลัยต้องปรับปรุงและเตรียมการมากพอดู ที่จะทำให้เมื่อได้เงินมาก้อนหนึ่งแล้ว สามารถจัดสรรได้โดยเรียบร้อยและใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์จริง ๆ

มาตรการที่ 2 เราได้ขอบอกว่า ระบบบริหารงานบุคคลนั้น ถ้ายังเป็นข้าราชการอยู่เราขอได้หรือไม่ ให้แยกข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยออกมา โดยมีบัญชีเงินเดือนต่างหากจากข้าราชการอื่น เพราะขณะนี้ปัญหาหนักหน่วงของเรา คือ ถ้าเราจ้างอาจารย์ด้วยเงินเดือนเดียวกับข้าราชการอื่น เราแก้ปัญหาสมองไหลไม่ได้ อย่างสาขาที่ขาดแคลน เช่น วิศวะ จบปริญญาตรีหมาด ๆ ตลาดเขาจ้าง 9,000–12,000 บาท อาจารย์มหาวิทยาลัยได้ 3,000 บาทเศษ ถ้าปริญญายิ่งสูงขึ้นไปยิ่งหลายเท่า ปริญญาโท–เอก ตลาดจ้างเงินเดือนขั้นต้น 25,000–35,000 บาท ราชการปริญญาเอกได้รับ 7,000 บาท เพราะฉะนั้นบัญชีเงินเดือนนี้ เห็นได้ชัด และขณะนี้ยิ่งตลกหนักขึ้นไปอีก พอเราจะแก้ปัญหาขาดแคลน เราก็ว่า ที่ให้เดือนละ 2,500 บาท มันไม่เป็น Incentive อะไรแล้ว ขอปรับ กรุงเทพฯให้ 5,000 บาท ต่างจังหวัดให้ 7,000 บาท พอไปดูแล้วมากกว่าเงินเดือนแรก ๆ บรรจุ คือ เงินเพิ่มต้องเพิ่มมากกว่าเงินเดือนแรกบรรจุ ก็หมายความว่า เงินเดือนแรกบรรจุเป็นเงินเสริม เงินเพิ่มจึงกลายเป็นเงินหลัก มันตลกแล้ว ถ้าคำตอบบอกว่าได้ต้องถามว่าได้เท่าไหร่ จะยอมให้แตกต่างเท่าไร จะแตกต่างกันอิสระเลย เหมือนมหาวิทยาลัยที่ไม่อยู่ในระบบราชการได้หรือไม่ ผมเชื่อว่าไม่ได้ เพราะระบบเงินเดือน เคยผูกโยงกันทั้งระบบแล้วเขยิบต้องเขยิบด้วยกันทั้งระบบ ถ้ายังอยู่ในระบบราชการแล้วจะมีฤทธิ์ มาแผลงฤทธิ์เอาบัญชีออกมาพิเศษกว่าชาวบ้านเขา ทหารเขาก็ไม่ยอม ขณะนี้ ไม่ได้ดูแต่บัญชีราชการพลเรือน ใครเขยิบ ก็เขยิบหมด เขยิบทั้งแผงทุกที แล้วเราอยู่ในระบบราชการจะขอเขยิบฝ่ายเดียว ไม่ได้ ผมว่าไม่ได้ อันนี้เป็นปัญหาหนักหน่วงมาก ว่ารัฐบาลจะยอมหรือไม่ ถ้าไม่ยอม ปัญหานี้แก้ไม่ได้

เป็นระบบใหม่ทั้งหมด โดยทุกคนยอม ต้องใช้เงินมหาศาล ถึงจะทำได้ จุฬาฯ เป็นห่วงแง่นี้แง่เดียว แต่มหาวิทยาลัยอื่น ๆ อาจจะห่วงมากกว่านั้น ปัญหาที่ห่วงร่วมกันคือ ปัญหาเรื่องบุคลากร อันนี้เป็นปัญหาร่วม แต่ต่างกันที่ดีกรีของความห่วง มหาวิทยาลัยเล็ก ๆ อย่างนิด้า ไม่ห่วง ที่นี่อาจจะห่วงน้อยกว่าจุฬาฯ แต่ว่าส่วนที่เป็นปัญหาเรื่องเงิน ดีกรีของความห่วง ก็ต่างกันอยู่ มันขึ้นอยู่กับว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้สามารถพึ่งตนเองทางด้านการเงินได้มากน้อยแค่ไหน แต่หลักประกันที่เราพูดกันจะเป็นอย่างนี้ครับ สมมุติยกตัวอย่างง่าย ๆ ขณะนี้ มหาวิทยาลัยทั้งหมดของรัฐ ปีนี้จะได้เงินอุดหนุนในรูปงบประมาณ ประมาณ 18,000 ล้าน ถ้าสมมุติเขายกเงิน 18,000 ล้าน โดยไม่ตัดออกเลย ให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไป ให้กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แล้วมหาวิทยาลัยมีระบบรองรับที่เข้มแข็งพอ มีประสิทธิภาพ เราจะใช้เงิน 18,000 ล้าน ได้ประโยชน์มากกว่าเดิม ไม่น้อยกว่าเดิม 25–30 เปอร์เซนต์ อันเนื่องมาจากคล่องตัวขึ้น ขณะนี้เพราะความไม่คล่อง แต่ละปีใช้งบประมาณไม่หมด เพราะไม่คล่องที่จะใช้ งานก่อสร้างกว่าจะได้สร้างปลายปีแล้ว ก็กันเงินยกไปอีกปี เอกชนเขาก่อสร้างงานขนาดเดียวกันปีเดียวเสร็จ ราชการใช้ 3 ปี นี่คือ ความไม่คล่องตัว

ประเด็นข้อพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางในการนำมหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการที่เป็นหลัก ๆ ก็มีเพียงเท่านี้....

ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย

ศ.ดร.พจน์ สะเพียรชัย

ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยควรจะเกิดขึ้นมาพร้อมกับการก่อตั้ง เช่นมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ การตั้งขึ้นของมหาวิทยาลัยเกิดจากการรวมตัวของนักคิด นักวิชาการสาขาต่าง ๆ ซึ่งมีความคิดเป็นอิสระ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการคิดค้น การพัฒนาวิชาการให้รุดหน้าไป โดยมิข้อผูกมัดกับสิ่งอื่นน้อยกว่าจุดหมายของการสร้างสรรค์การก้าวหน้าของวิชาการ ดังนั้นระบบต่าง ๆ จึงเอื้อต่อความเจริญรุดหน้าดังกล่าว ซึ่งเป็นผลให้มีความเป็นอิสระในการทำงานสูงมาก แต่มหาวิทยาลัยในบ้านเราก่อตั้งจากวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน เช่น เมื่อรัชกาลที่ 5 ดำริก่อตั้ง จุฬาฯ นั้นเพราะต้องการผู้มีความรู้ในบางสาขามาช่วยทำงาน แม้การจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในครั้งแรกอยู่นอกระบบราชการก็ตาม แต่ภายหลังก็ต้องเข้าไปอยู่ในระบบเหมือนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ การตั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็เช่นกัน จุดมุ่งหมายคือต้องการผลิตนักวิชาการด้านการเกษตรมาช่วยราชการ ซึ่งก็ทำให้มหาวิทยาลัยต้องอยู่ในระบบ ซึ่งแน่นอนการบริหารงานต้องตามระบบทำให้ขาดความคล่องตัวในการทำงานในหลายด้าน เพราะระบบราชการไม่เอื้อให้เกิดความเป็นอิสระทั้งทางด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และการจัดการเกี่ยวกับงบประมาณอย่างเต็มที่

มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรซึ่งจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษา คือเรียกว่าเป็น higher education นั้นแสดงถึงความรับผิดชอบต่อความไม่สิ้นสุดของการรุ่งเรืองทางวิชาการนั่นคือต้องเป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้า วิจัย ใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาด้านต่าง ๆ ของมวลชน เพื่อความแตกฉานทางความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางปรัชญา ทางวิทยาศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ โดยไม่หยุดชะงัก

มหาวิทยาลัยต้องเป็นแหล่งที่ชี้นำสังคม เป็นที่รวมของผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีความเป็นอิสระซึ่งจะบอกได้ว่า สิ่งต่าง ๆ ที่ดำเนินอยู่ในสังคมน่าจะเป็นอย่างไร ในทิศทางที่ถูกต้องอย่างไร ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ยาก หากมหาวิทยาลัยไม่มีความเป็นอิสระพอ

ในด้านวิชาการนั้น มหาวิทยาลัยจะต้องมีอิสระในการจัดหลักสูตรระดับต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การให้บริการสังคมทางวิชกการต้องทำโดยสม่ำเสมอ การพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ต้องมีความคล่องตัวและมีคุณภาพ

ในด้านการบริหารงานบุคคล ต้องมีความอิสระ ในการรับผู้มีความสามารถสูง ๆ โดยพิจารณาอัตราเงินเดือนเอง ซึ่งเอื้อให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูง ต้องมีระบบการประเมินการทำงานที่เหมาะสมและยุติธรรม ด้านการเงินควรมีความเป็นอิสระในการจัดงบประมาณ โดยได้รับงบประมาณจากรัฐในรูป Black Grant มีเงินกองทุน นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยควรมีความสามารถหาเงินรายได้จากทรัพย์สินจากการบริการวิชาการ จากเงินทุนวิจัย เป็นต้น ซึ่งมหาวิทยาลัยต้องเป็นอิสระจัดสรรเงินต่าง ๆ อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐไม่ยุ่งเกี่ยวในการดำเนินงาน แต่ตรวจสอบภายหลังได้

การร่วมมือกับสถาบันเอกชน และต่างประเทศต้องมีความเป็นอิสระที่จะจัดให้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการประยุกต์วิชาการ สู่สังคม และแลกเปลี่ยน ความรู้ความสามารถซึ่งกันและกัน

****

ถาม - ตอบ

หากทบวงมหาวิทยาลัยเห็นว่า ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยน่าจะมีขึ้น ทบวงน่าจะตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปฏิบัติ แต่ในปัจจุบันทบวงให้มหาวิทยาลัยคิดเองว่าจะเป็นอิสระหรือไม่ ซึ่งความจริงเรื่องความเป็นอิสระพูดกันมานานประมาณ 20 กว่าปี จนถึงปัจจุบันซึ่งก็เป็นสิ่งดี แต่อยากเรียนถามว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งอาจนำความไม่แน่นอนกลับมาอีกได้หรือไม่

ในแผนระยะยาวของทบวงมหาวิทยาลัยเราตั้งแผนไว้ก่อนที่ ดร. เกษม จะมาเป็นรัฐมนตรีทบวง คือก่อนที่จะมี ร.ส.ช. แผนระยะยาวเขียนไว้ให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นอิสระภายในเวลา 15 ปี ซึ่งให้มหาวิทยาลัยวางแผนงาน แต่เมื่อถึงสมัยรัฐบาลนี้ นายกรัฐมนตรีปรารภขณะไปเยี่ยมทบวงมหาวิทยาลัยว่าการเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยน่าจะได้ทำเป็นรูปธรรมในรัฐบาลปัจจุบัน ซึ่งฝ่ายปฏิบัติการของทบวงก็ต้องออกเป็นแนวทางปฏิบัติเพียงย่อ ๆ มา ซึ่งแน่นอนต้องถามมหาวิทยาลัยถึงด้านความพร้อม เพราะมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีความพร้อมต่างกัน และรายละเอียดมหาวิทยาลัยต้องวางแผน คิดเอง เพื่อความเหมาะสมตามขั้นตอนต่าง ๆ มหาวิทยาลัยต้องวางแผนดำเนินงานใน 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. การบริหารงานบุคคล
2. การบริหารงานด้านวิชาการ
3. การบริหารงบประมาณ

ร้านอาหารที่สโมสรอาจารย์
เบื้องหลังสัญญาที่ไม่มีสัญญา

หลังจากที่เสียงสภาได้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามสัญญาของร้านอาหารหมายเลข19 (สโมสรอาจารย์และข้าราชการฯ) ไปแล้ว ได้มีสมาชิกผู้อ่านอยากทราบข้อมูลเบื้องหลังและสัญญาที่มีต่อกัน ตลอดจนความคืบหน้า เสียงสภาจึงขอรายงานข้อมูลเพิ่มเติมดังต่อไปนี้.-

1. วันที่ 14 มิถุนายน 2534 คณะกรรมการร้านอาหารได้ทำหนังสือถึงรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ความว่า...

คณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจำหน่ายอาหารฯ ในการประชุมครั้งที่ 8/2534 เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2534 ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

1.1 ภายใต้กฎระเบียบที่ปฏิบัติอยู่นี้ ที่ประชุมมีมติว่าผู้สมัครเข้ามาจำหน่ายอาหารในร้านหมายเลข 19 (สโมรสรอาจารย์และข้าราชการฯ) หมดสิทธิ์เข้ามาจำหน่ายอาหาร เพราะไม่ได้ทำสัญญากับมหาวิทยาลัย

1.2 เนื่องจากสัญญาเช่าเดิมสิ้นสุดลงตั้งแต่ 31 พฤษภาคม 2534 แต่มีข้อมูลจากการบอกเล่าด้วยวาจาว่า ผู้เช่าเดิมมีสัญญาเช่าอยู่กับกรมธนารักษ์ คณะกรรมการฯ ไม่มีสัญญาเดิมประกอบพิจารณา ที่ประชุมมีมติมอบเรื่องนี้ให้นิติกรของมหาวิทยาลัย หรือคณะกรรมการเฉพาะกิจสืบค้นข้อมูลเหล่านี้ต่อไป

2. วันที่ 25 มิถุนายน 2534 นิติกรได้ทำหนังสือถึงรองอธิการบดีฝ่ายบริหารมีข้อความว่า

ตามที่ได้มอบหมายให้ดิฉันตรวจสอบกับกรมธนารักษ์ว่า นายสุวัฒน์ เลิศรัศมีมงคล ได้ทำสัญญาเช่าสถานที่จำหน่ายอาหารกับกรมธนารักษ์หรือไม่พร้อมทั้งมหาวิทยาลัยได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์กรมธนารักษ์ให้ตรวจสอบสัญญาดังกล่าวแล้วนั้น

ดิฉันได้ไปประสานงานกับเจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์แล้ว ปรากฏว่าไม่มีสัญญาเช่าระหว่างนายสุวัฒน์ เลิศรัศมีมงคล กับกรมธนารักษ์แต่ประการใด ต่อมากองกลางได้มอบสำเนาสัญญาเช่าอาคารที่ราชพัสดุ ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2524 ระหว่าง นายบุญเลิศ เลิศรัศมีมงคล กับมหาวิทยาลัย ในรายละเอียดของสัญญาเช่าดังกล่าว เป็นการเช่าอาคารบ้านพักอาจารย์เพื่อทำเป็นสโมสรอาจารย์

และข้าราชการ มีกำหนดระยะเวลาเช่า 3 ปี ซึ่งสัญญาเช่าดังกล่าวได้สิ้นสุดลง ตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน 2527 และไม่ปรากฏหลักฐานการต่อสัญญาเช่า

3. รองอธิการบดีฝ่ายบริหารได้มีบันทึกลงวันที่ 28 มิถุนายน 2534 ออกมาว่า

ให้ปฏิบัติตามระเบียบ ถ้าผิดสัญญาก็ให้ยกเลิกสัญญาและดำเนินการหาผู้ประกอบการใหม่ต่อไป มอบให้กองอาคารสถานที่จัดทำประกาศ บอกเลิกสัญญา ฯลฯ และประสานกับคณะกรรมการร้านอาหารต่อไป...

4. วันที่เขียนต้นฉบับนี้เป็นวันที่ 8 กรกฎาคม 2534 แต่ร้านค้าดังกล่าวก็ยังคงขายอาหารอยู่ตามปกติ

อนึ่ง ข่าวล่าสุดขณะนี้มหาวิทยาลัยได้มีหนังสือยกเลิกสัญญา ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2534 โดยให้ร้านอาหารหมายเลข 19 (สโมสรอาจารย์ฯ) ยกเลิกสัญญาเช่า ยุติการขายอาหาร ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2534 เป็นต้นไป

จดหมายถึงประธานสภาคณาจารย์

มศว ประสานมิตร

22 กรกฎาคม 2534

เรียน ประธานสภาคณาจารย์ผ่านเสียงสภา

ในฐานะที่ดิฉัน เป็นสมาชิกคนหนึ่งของประชาคมนี้ และเห็นว่าเสียงสภาพร้อมที่จะลงบทความตลอดจนข้อความแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา จึงใคร่ขอแสดงความคิดเห็นบ้างดังต่อไปนี้

เรื่องแรก ขอสนับสนุนและขอให้กำลังกับคณะกรรมการเกี่ยวกับร้านอาหารที่พยายามจะปรับปรุงโรงอาหาร อันเปรียบเสมือนเป็นห้องครัวของเราให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งตอนนี้ก็เห็นว่าทั้งคนขายอาหารและสภาพแวดล้อมบริเวณร้านอาหารมีการพัฒนาที่ดีขึ้น สงสัยอยู่บ้างก็ตรงที่ว่าเฉพาะราคาอาหารมาตรฐานที่ขึ้นป้ายไว้ หากร้านไหนไม่ขายตามราคา คณะกรรมการจะดำเนินการอย่างไร

สอง เรื่องจราจรในมหาวิทยาลัยระยะนี้ขอชมว่ามีความตั้งใจดี และทำให้จราจรภายในมหาวิทยาลัยดีขึ้น โดยเฉพาะการจัดที่สำหรับจอดรถที่เป็นระบบมากขึ้น ตอนนี้ก็ขอฝากเรื่องเดียวคือ เรื่องคนภายนอกบริเวณรอบ ๆ มหาวิทยาลัย เคยใช้สถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับใช้จอดรถในช่วงเช้าและกลับเข้ามาเอารถในเวลาเลิกงาน ยังไง ๆ ก็ช่วยดูแลเรื่องนี้ให้ด้วยนะคะ เพื่อให้คณาจารย์และนิสิตมีที่จอดรถมากขึ้น

เรื่องที่สาม คืออยากจะทราบข้อมูลว่าปีหนึ่ง ๆ มีใครบ้างที่ได้ไปศึกษา-ดูงานยังต่างประเทศ ไปกันกี่ชุด แต่ละชุดไปทำอะไรบ้าง ช่วยหาข้อมูลการไปศึกษา-ดูงานจากฝ่ายต่างประเทศให้ด้วย พร้อมกันนี้ หากได้เกณฑ์การคัดเลือกคณาจารย์ไปศึกษาดูงานของฝ่ายต่างประเทศด้วยก็จะดี เพราะมีอาจารย์และเพื่อน ๆ หลายคนสงสัยว่า ทำไมอาจารย์ระดับผู้ปฏิบัติการผู้รับสนองโครงการ ที่ไม่ใช่ผู้บริหาร จึงไม่ค่อยทราบและไม่มีโอกาสไปศึกษา-ดูงานยังต่างประเทศบ้าง

ขอแสดงความคิดผ่านเสียงสภาแค่นี้ค่ะ

อาจารย์ใกล้เกษียณ

แบบสำรวจความคิดเห็น

เรื่อง

การทำงานของสภาคณาจารย์

และทิศทางของสภาคณาจารย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นับตั้งแต่สภาคณาจารย์ชุดปัจจุบัน ได้ดำเนินการตามภาระหน้าที่ภายใต้กฎระเบียบของมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2534 เป็นต้นมาจวบจนกระทั่งปัจจุบัน นับเป็นเวลาประมาณ 6 เดือนแล้ว ดังนั้นเพื่อเป็นการประเมินผลการทำงานของสภาคณาจารย์ที่ผ่านมา และสำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์และข้าราชการ สำหรับเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางการทำงานของสภาคณาจารย์เพื่อความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย สภาคณาจารย์จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรอบแบบสอบถามแล้วส่งแบบสอบถามกลับคืนไปที่กรรมการสภาคณาจารย์ซึ่งเป็นตัวแทนในหน่วยงานของท่าน หรือที่ทำการสภาคณาจารย์ ห้อง 914 ตึก 9 ติดต่อคุณศิริรัตน์ ขันทองกำ และคุณวิพันธ์ ปานทอง ภายในวันที่ 9 สิงหาคม 2534

หมายเหตุ : ค่าของคะแนน

5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 = เห็นด้วย

3 = ไม่แน่ใจ

2 = ไม่เห็นด้วย

1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จงกาเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 : บทบาทที่ผ่านมา	5	4	3	2	1
1. บทบาทและภาพรวมในการทำงานของสภาคณาจารย์ชุดปัจจุบันในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา					
2. การให้ความสำคัญเรื่องปัญหาการ รับนักเรียนในโรงเรียนประถมสาธิตของสภาคณาจารย์					

	5	4	3	2	1
3. การติดตามปัญหาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของสภาคณาจารย์					
4. การผลักดันผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาเรื่องไปรษณีย์ภายในมหาวิทยาลัยของสภาคณาจารย์					
5. บทบาทของสภาคณาจารย์ในการจัดอภิปรายเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งอธิการบดี					
6. บทบาทและภาพรวมในการเสนอทรรศนะ ปัญหาและบทวิจารณ์ของเสียงสภา					
7. การผลักดันให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจการร้านอาหารภายในมหาวิทยาลัยของสภาคณาจารย์					
8. สภาคณาจารย์ควรอยู่ภายใต้กฎระเบียบของมหาวิทยาลัย แต่ก็ต้องมีเสรีภาพในการเสนอความคิดเห็นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม					
ตอนที่ 2 : ทิศทางของสภาคณาจารย์					
1. ปัญหาต่าง ๆ ภายในโรงเรียนสาธิตฯ สภาคณาจารย์ควรให้ความสนใจและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องต่าง ๆ ต่อไป					
2. การรับนักเรียนเข้าโรงเรียนสาธิตควรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆฝ่าย					
3. การรับนักเรียนเข้าโรงเรียนสาธิต โดยเฉพาะชั้นเด็กเล็กนั้นควรยึกหลักเกณฑ์เด็กสอบเข้าเองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง นอกจากนั้นเป็นส่วนของสวัสดิการของอาจารย์-ข้าราชการ และผู้มีอุปการะคุณ					
4. การรับนักเรียนเข้าโรงเรียนสาธิต โดยเฉพาะชั้นเด็กเล็กนั้นตัวเลขของผู้เข้าเรียนทั้งหมดจะต้องเปิดเผยได้ตรวจสอบได้เมื่อสภาคณาจารย์ต้องการขอทราบข้อมูล					

	5	4	3	2	1
5. ในส่วนของผู้มีอุปการะคุณ ควรมีการตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาและสามารถเปิดเผยหลักฐานการอุปการะคุณในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เมื่อสภาคณาจารย์ต้องขอทราบข้อมูล					
6. สภาคณาจารย์ควรมีบทบาทสนับสนุนให้ พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยฯ ซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี 2517 เกิดการปรับปรุงแก้ไข ไปในทิศทางที่ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และผลประโยชน์โดยส่วนรวม					
7. สภาคณาจารย์ควรดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อให้ พ.ร.บ.มหาวิทยาลัย ฉบับที่มีกำลังมีการปรับปรุงแก้ไขโดยผู้บริหาร มีการนำผลการปรับปรุงแก้ไข มาเสนอให้คณาจารย์-ข้าราชการได้รับรู้และร่วมพิจารณา มิใช่ดำเนินการโดยพลการ					
8. สภาคณาจารย์ควรมีบทบาทในการเชิญอธิการบดีและรองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ มาชี้แจงความก้าวหน้า การดำเนินงานและรับฟังปัญหาของคณาจารย์ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
9. สภาคณาจารย์ควรมีบทบาทในการผลักดันให้ผู้บริหาร ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดบรรยากาศการแสวงหาคำตอบ เรื่องความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย					
10. คณาจารย์มีความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยในระดับใด					
11. สภาคณาจารย์ควรแสดงบทบาทเพื่อให้คณาจารย์ทุกสาขาวิชาได้รับความเสมอภาคและเท่าเทียมในการปรับขั้นเงินเดือน					
12. เสียงสภา ควรออกเผยพร่ทุกต้นเดือน เดือนละ 1 ฉบับ ยกเว้นในสถานการณ์พิเศษ จึงควรมีฉบับพิเศษ					

ตอนที่ 3 ปัญหาภายในหน่วยงานของท่าน และปัญหาของมหาวิทยาลัยในทรรศนะของท่านที่ควรปรับปรุงแก้ไข